

DOBRYCA

W. 10-43/74/53
Nr 211A data 30.10.1953r.

A

W Dobrzycy kościół pw. św. Krzyża i św. Katarzyny wzmiankowany w 1364 roku. W 1545 roku spłonął drewniany kościół i w dwa lata później staraniem Macieja Dobrzyckiego pobudowano nową świątynię. Z kolei w latach 1730-1742 wykonano jego remont z funduszy dziedzica Dobrzycy i miejscowego proboszcza Aleksandra Gorzeńskiego. W 1777 roku pożar strawił Dobrzycę i miejscowy kościół. W roku następnym wzniesiono nowy drewniany kościół konstrukcji zrębowej dzięki staraniom proboszcza S. Łukomskiego i dziedzica Augusta Gorzeńskiego. Kościół ten nie posiadał podmurówki a jego budowniczym był cieśla A. Wilczzerowicz. Natomiast wystrój wewnątrz wykonał snycer F. Eytner. Dzwony ufundowała Teresa Rydzińska. W latach 1875-1886 kościół pw. św. Tekli został zamknięty przez zaborców pruskich. W 1909 roku staraniem ks. proboszcza Stanis-

Miejscowość Dobrzyca zlokalizowana jest około 10 kilometrów na południowy zachód od Pleszewa, w terenie płaskim, przeciętym niewielkim dopływem Lutyni-Patoką. Do Dobrzycy prowadzą promieniście drogi ze wszystkich stron, m.in. z Pleszewa (przez Fabianów i Kowalew), z Koźmina, z Krotoszyna (przez Nowy Świat), ze Strzyżewa i Wilczy. Centralną część dawnego układu miejskiego stanowi czworoboczny Rynek którego teren przecięty jest obecnie szeroką ulicą i zajazdem autobusów. W pierzei północnej, wschodniej i południowej Rynku stoją w zabudowie zwartej domy mieszkalne z XIX i XX wieku. Natomiast przy narożniku południowo-wschodnim zachował się osiemnastowieczny zajazd, dawnej z tzw. stanem ustawionym już przy ulicy Pleszewskiej. Natomiast po zachodniej stronie Rynku znajduje się ewidencjonowany kościół pw. św. Tekli i rozległe obejście plebańskie z tartakiem. Kościół odsunięty jest o około 10 metrów od krawędzi Rynku i zwrócony prezbiterium na zachód a wieżą z głównym wejściem na wschód. W otoczeniu kościoła rośnie młodszy drzewostan i ozdobne krzewy; po stronie północnej znajdują się dwa nagrobki: ks. Stanisława Sniatały (proboszcza dobrzyckiego i dziekana koźmińskiego) i ks. Zbigniewa Mikołajczyka (proboszcza dobrzyckiego i dziekana koźmińskiego). Natomiast nieopodal granicy z obejściem plebańskim na południowy zachód od prezbiterium kościoła ustawiona jest figura Matki Boskiej. Murowana plebania znajduje się w kierunku południowym od kościoła, w niewielkim obniżeniu terenu, ścianami wzdłużnymi na osi wschód, zachód. Dalej rozciąga się rozległe obejście produkcyjno-magazynowe tartaku z wjazdem od strony Rynku.

MATERIAŁ:

Podmurówka wykonana z kamieni narzutowych, łamanych, zakończona od góry warstwą cegły, na zaprawie cementowo-wapiennej.

14. Kubatura ~ 4800 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 370 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kościół parafialny	17. Użytkowanie obecne kościół parafialny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.) w 1952 roku(?) przeprowadzono remont kościoła, wyko- no nowe pokrycie gontowe. W 1954 roku odnowiono ołta- rze, część obrazów a także przemieszczono wówczas część małych rzeźb z ołtarza głównego do ołtarzy bo- cznych. W 1974 roku wykonano impregnację gontów i ścian olejowym preparatem do ochrony drewna. W 1982 roku przeprowadzono gruntowną restaurację koś- cioła wraz z jego rozbudową. Od strony zachodniej do- stawiono zakrystię, nawę wydłużono w kierunku wschod- nim i przesunięto wieżę. Wzmocniono wieżbę, wykonano nowy sufit drewniany pseudokasetonowy, nowy szalunek ścian zewnętrznych i wewnętrznych, zrobiono nowe drewniane posadzki, zapewne założono wtórnie okratio- wanie otworów okiennych, zrobiono nową stolarkę okienną, drzwiową do nowszej zakrystii, kruchty (z zew- nątrz). Wykonano nowe pokrycie dachu, wieży i sygnatur- ki.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan techniczny obiektu bardzo dobry. Ściany zewnętrzne po remoncie z lat 80. XX wieku w stanie dobrym, wzmocnione tzw. lisicami, ściana północna nawy - odchylona od pionu. Sufity pseudokasetonowe - współczesne, w stanie bardzo dobrym. Wieżba wzmocniona w 1982 r w części współczesna, w stanie dobrym, po- dobnie jak szczelne pokrycie dachu i wie- ży. Szalunek ścian zarówno od zewnątrz i wew- nątrz również w stanie bardzo dobrym.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			

Dokumentacje, urzędowe korepondencje dotyczące prac konserwatorskich przy zabytkach ruchomych a także rozbudowy i restauracji kościoła w latach 80.XX w.-w biurze parafialnym: Dobrzyca, ul. Rynek 6.

S. Dettlof, Kościół w Dobrzycy. Biuletyn H.S i K., VII, 1939, s. 14-16
 Kozierowski S., Schematyzm historyczny ustrojów parafialnych dzisiejszej archidiecezji poznańskiej, Poznań 1935
 J. Sławska, Sztuka barokowa w Wielkopolsce. Biuletyn H.S., XX, 1958 r.
 Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T.V, Województwo poznańskie, z 19, powiat pleszewski; oprac. Aleksandra Kodurowa, Warszawa 1959, s. 7-8
 Karty zabytków ruchomych, oprac. Kęłowska 1965 r., w archiwum Delegatury SOZ Kalisz
 Historia kościoła - umieszczona w kruchcie podwieżowej kościoła w Dobrzycy
 K. Lutomski, Orzeczenie mykologiczne kościoła w Dobrzycy, 1977 r. mpis w archiwum Delegatury SOZ Kalisz
 Z. Papierz, Dokumentacja techniczna na wykonanie instalacji elektrycznej w kościele parafialnym w Dobrzycy, 1976 r., mpis w archiwum Delegatury Kalisz SOZ

tekst mgr STANISŁAW MAŁYSZKO 2000 r.
 imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki STANISŁAW MAŁYSZKO 2000 r.
 imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. STANISŁAW MAŁYSZKO 2000 r.
 imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów u autora fot.

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

wkładka: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

1. Miejscowość DOBRZYCA
 2. Gmina DOBRZYCA
 3. Województwo WIELKOPOLSKIE

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
 KOŚCIÓŁ pw. św. Tekli

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 cd opisu, zdjęcia

2.

Ściany pierwotnej części kościoła drewniane, konstrukcji zrębowej, ściany członu przedłużonego kościoła i dobudowanej zakrystii-również drewniane, prawdopodobnie konstrukcji szkieletowej podobnie jak górnych kondygnacji wieży Ściany od zewnątrz obite pionowo ułożonymi deskami i węższymi listwami (w miejscu styku desek); od wewnątrz-pionowo ułożonymi deskami między pionowymi przyściennymi, drewnianymi pilastrami (pełniącymi zapewne rolę lisic). Również od zewnątrz widoczne pionowe, wzmacniające konstrukcję lisice, rozmieszczone nieregularnie.

Stropy: drewniane, belkowe, z ozdobnymi sufitami drewnianymi, pseudokasetonowymi zarówno w nawie, prezbiterium, nowszej zakrystii jak i pod chórem muzycznym. Pseudokasetony w nawie i prezbiterium ujmują malowidła.

Wieżba-drewniana, prezbiterium i nawy-o podstawowej konstrukcji krokwiowo-stolcowej wspartej na płatwiach pośrednich niesionych przez pionowe ramy stolcowe. Krokwie spięte jętkami biegnącymi w dwóch poziomach. Wieżba w dobudowanej zakrystii konstrukcji krokwiowej a w wieży z tzw. mnichem. W części przedłużonej kościoła dodatkowe elementy konstrukcyjne m.in. metalowy słup.

4.

5.

6.

1. Miejscowość DOBRZYCA	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina DOBRZYCA	Kościół pw. św. Tekli	zdjęcia
3. Powiat PLESZEW		
4. Województwo WIELKOPOLSKIE		

7.

8.

9.

Wkładkę założył: S. Małyszko 2000 r.
(imię, nazwisko, data)
 u autora fot.
 Miejsce przechowywania negatywów

10.

11.

12.

1. Miejscowość DOBRZYCA
 2. Gmina DOBRZYCA
 3. Województwo WIELKOPOLSKIE

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
 KOŚCIÓŁ pw. św. Tekli

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

cd opisu, zdjęcia

Dachy kryte gontem, hełm wieży i sygnaturki-blachą. Podłogi, posadzki: nowsze drewniane ozdobne posadzki zbudowane z kwadratów (ułożonych z desek) o wymiarach 71 x 71 cm, pośrodku kościoła posadzka z dekoracyjnym motywem rozety.

Schody wewnętrzne na chór muzyczny - nowsze, drewniane, dwubiegowe, policzkowe; schody na poddasze nawy z chóru muzycznego - jednobiegowe, drabiniaste. Schody wejściowe - jednobiegowe, betonowe.

Otwory okienne w kształcie stojącego prostokąta zamkniętego od góry płasko; okna w nowszej zakrystii i bocznej kruchcie - w kształcie prostokąta zbliżonego do kwadratu. Otwory okienne od zewnątrz okratowane; krata ozdobna, metalowa. Okna skrzynkowe, drewniane, nowsze; w nawie i prezbiterium - ze ślaniem, dwupoziomowe, czteroskrzydłowe, podwójne, ze skrzydłami podzielonymi szczeblinką krzyżującą się prostopadle, skrzydła wewnętrzne oszklone szkłem kolorowym. Okna w zakrystii i bocznej kruchcie - jednopoziomowe, dwuskrzydłowe, podwójne.

15.

16.

17.

1. Miejscowość DOBRZYCA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina DOBRZYCA	KOŚCIÓŁ pw. św. Tekli	cd opisu, zdjęcia
3. Województwo WIELKOPOLSKIE		

Drzwi drewniane; z nowszej zakrystii do prezbiterium deskowo-spągowe, jednoskrzydłowe, jednostronnie opierzone deskami przybitymi w tzw. jodełkę, z dekoracyjnymi ćwiekami, z zamkami skrzynkowymi. Drzwi wejściowe do kruchty podwieżowej i kruchty bocznej-pełne, dwuskrzydłowe, ramowo-płycinowe(?), od zewnątrz opierzone deskami ułożonymi we wzór romboidalny, z ćwiekami, na zawiasach czopowych. Podobne drzwi wejściowe, nowsze do dobudowanej zakrystii ale jednoskrzydłowe. Drzwi w zakrystii-jednoskrzydłowe, pełne, ramowo-płycinowe; drzwi z nawy do kruchty bocznej-dwuskrzydłowe, deskowo-spągowe i jednostronnie opierzone ukośnie deskami także po zamknięciu skrzydeł powstaje wzór w tzw. jodełkę. Drzwi wewnętrzne z kruchty podwieżowej do nawy-dwuskrzydłowe, ramowo-płycinowe, nowsze, górą przeszklone. Rzut kościoła-prostokątna nawa w którą wtopiona jest od wschodu wieża mieszcząca w przyziemiu kruchtę; prezbiterium węższe i zamknięte od zachodu trójbocznie. Do niego od zachodu przylega późniejsza zakrystia zamknięta również od zachodu trójbocznie, indentycznie jak prezbiterium. Od południa do nawy przylega prostokątna kruchta a od wschodu-na osi-drewniany ganek.

20.

21.

22.

1. Miejscowość	DOBRZYCA	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	DOBRZYCA	Kościół pw. św. Tekli	cd opisu, zdjęcia
3. Powiat	PLESZEW		
4. Województwo	WIELKOPOLSKIE		

23. Bryła: rozczłonowana, z dominującą wieżą wtopioną w korpus niższej nawy nakrytej wysokim dachem dwuspadowym; wieża- hełmem namiotowym zwieńczonym masywną iglicą z kulą i krzyżem. Niższe od nawy prezbiterium nakryte wysokim dachem zamkniętym od zachodu trójspadowo. Do niej od zach. przylega parterowa, niższa zakrystia nakryta wysokim dachem pięciopołaciowym. Z kolei do nawy od pd. przylega niska kruchta z dachem trzyspadowym a od wschodu (frontu) niski ganek dwusłupowy z wysokim dachem dwuspadowym.

Elewacje o kamienno-ceglanym niskim cokole; oszalowane deskami przybitymi pionowo, z węższymi listwami na styki desek. Ścian wzdłużnych urozmaicone nieregularnie rozmieszczonymi tzw. lisicami. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte od góry płasko; okienne- w kształcie stojącego prostokąta, w skromnie profilowanych drewnianych obramieniach. Elewacje w naturalnym kolorze drewna poddanego działaniu impregnatów i atmosferycznych czynników. Elewacja wschodnia- symetryczna, jednoosiowa, z niższym, dwusłupowym gankiem pośrodku, rzeźbą Chrystusa na wsporniku w kształcie fragmentu łodzi (ujęta nowszymi, metalowymi napisami dewocyjnymi)- w wydzielonym szczycie nawy.

Na kalenicy dachu prezbiterium krzyż z chorągiewką, w części zach. kalenicy dachu nawy- sygnaturka.

1. Miejscowość	DOBRZYCA	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	DOBRZYCA	Kościół pw. św. Tekli	cd opisu, zdjęcia
3. Powiat	PLESZEW		
4. Województwo	WIELKOPOLSKIE		

25.

Wnętrze-ściany prezbiterium, nawy, kruchty podwieżowej, zakrystii-wyłożone lakierowanymi deskami, w prezbiterium i nawie-między pionowymi, drewnianymi pilastrami (pełniącymi zapewne rolę konstrukcyjną lisic). Sufity drewniane, wtórne, ozdobne, pseudokasetonowe; w dużym pseudokasetonie w nawie-nowsze malowidło. Również malowidło przedstawiające m. inn. powiększenie kościoła w 1982 r. na balustradzie chóru muzycznego. Całą szerokość wschodniej części nawy (w którą wtopiona jest czworoboczna wieża) wypełnia nadwieszony chór muzyczny niesiony przez cztery drewniane, czworoboczne w przekroju słupy, ustawione w dwóch rzędach. Wygląd wnętrza kościoła pochodzi z okresu remontu i rozbudowy w 1982 r. i lat następnych.

Wyposażenie: ołtarz główny rokokowy z 1780 r., architektoniczny, Franciszka Eytnera, odnowiony w 1938 r., restaurowany w 1954 r., z obrazem św. Tekli w retablum i Chrystusa Boleściwego w zwieńczeniu. Ołtarz boczny (prawy) z 1781 r., rokokowy, Franciszka Eytnera, architektoniczny, z barokowym, XVII-wiecznym obrazem św. Anny Samotrzeć i obrazem św. Jana Nepomucena być może autorstwa A. Korblewskiego z 3 ćw. XVIII w. Ołtarz boczny (lewy)-rokokowy, z 1781 r., z obrazem

S. Małyszko 2000 r.

Wkładkę założył:

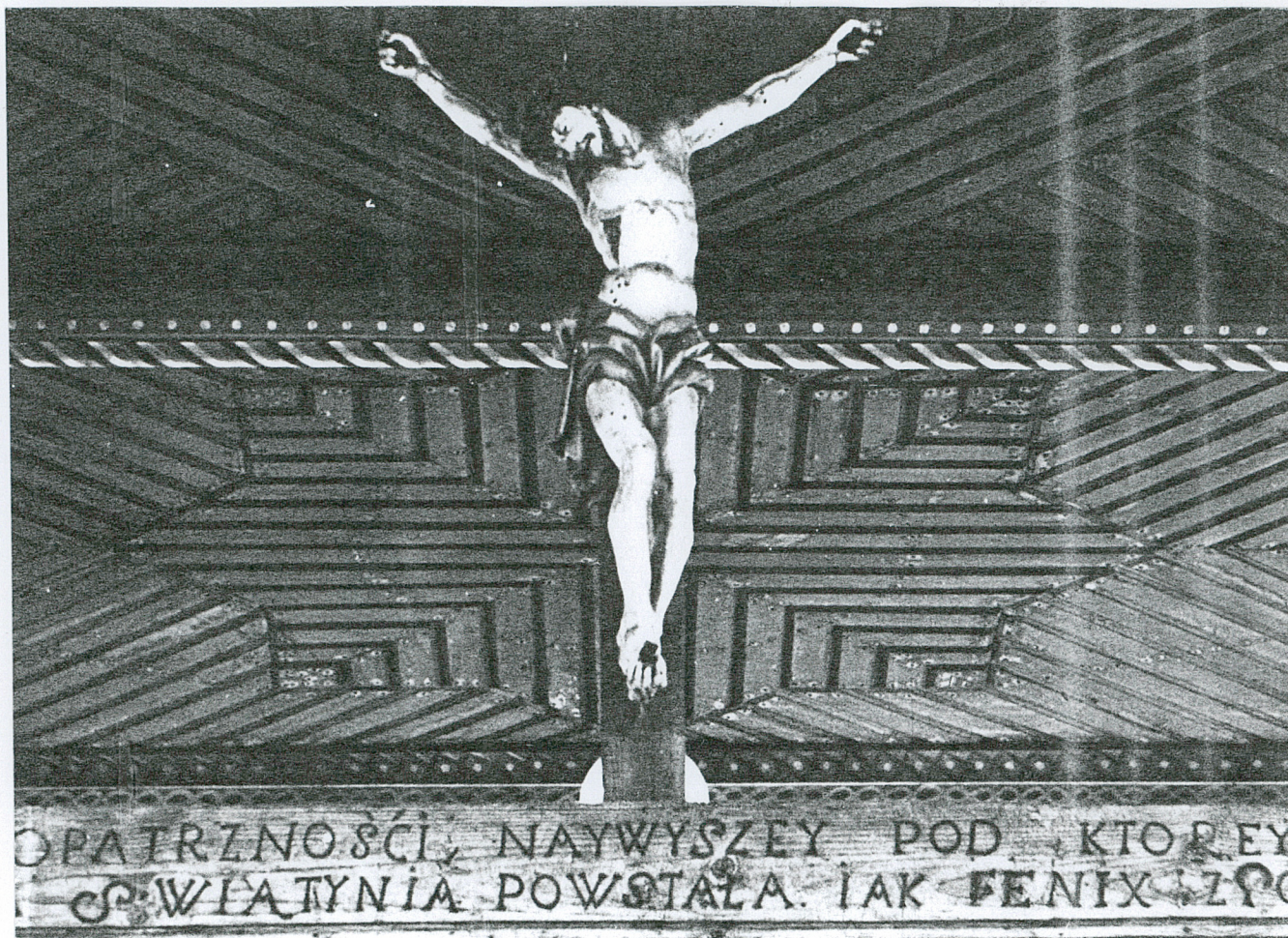
(imię, nazwisko, data)

u autora fot.

Miejsce przechowywania negatywów

26.

27.

1. Miejscowość	DOBRZYCA	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	DOBRZYCA	Kościół pw. św. Tekli	cd opisu, zdjęcia
3. Powiat	PLESZEW		
4. Województwo	WIELKOPOLSKIE		

św. Trójcy adorowanej przez św. Kryspina i Kryspiniana (1 poł. XVIII w.), obraz M.B. Różencowej z 1782 r. A. Kierblewskiego. Prospekt organowy rokokowy, zapewne F. Eytnera z ok. 1780-1785 r. Belka tęczowa z krucyfiksem, późnobarokowa, z 1778 r., na belce napis: "KRZAK MOYŻESZA NIE ZSGORZAŁ DLA BOSKIEY W NIM MOWY/TU KOŚCIÓŁ CHOĆ DAŁ SPALIĆ LECZ WYSTAWIŁ NOWY/Z OPATRZNOŚCI, NAYWYSZEY POD KTÓREY PROMIENIEM/TA ŚWIĄTYNIA POWSTAŁA JAK FENIX Z GORZENIEM/ROKU PAN 1778 DNIA 19 SIERP.". Ambona rokokowa z 1783 r. F. Eytnera, w 1982 r. (?) pozbawiona zaplecka. Chrzcielnica rokokowa z 1783 r., F. Eytnera, w 1982 (?) złożona na nowo. Zamek na drzwiach do kruchty z 3 ćw. XVIII w. Na dachu prezbiterium żelazna chorągiewka z wyciętą datą 1778 (budowa kościoła). Instalacja elektryczna, odgromowa, nagłośceniowa, deszczowa

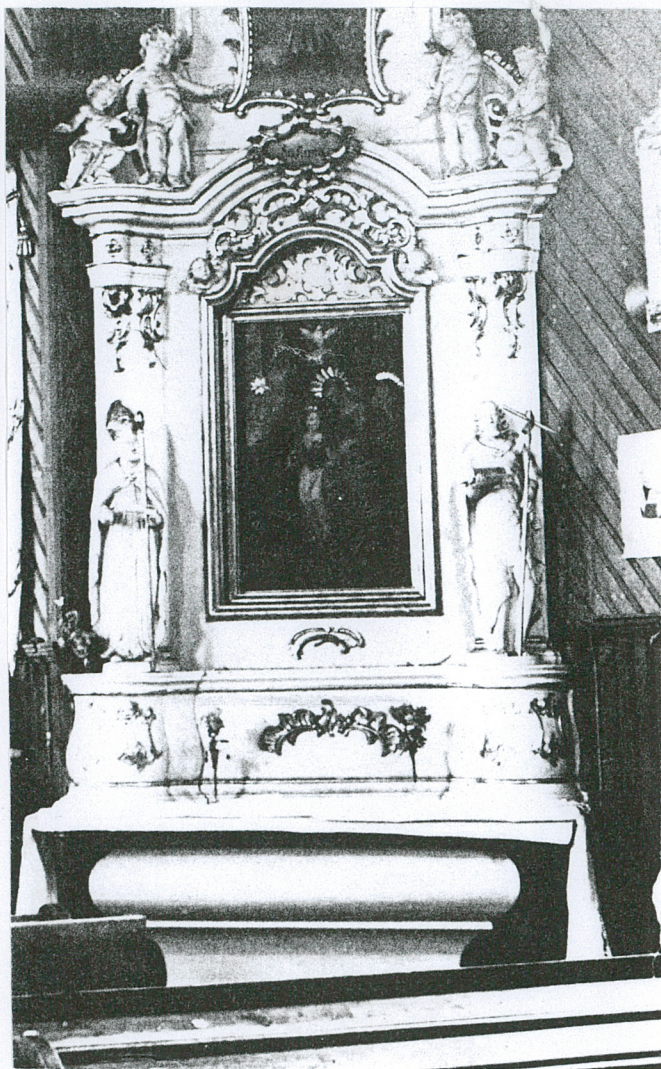
S. Małyszko 2000 r.

Wkładkę założył:

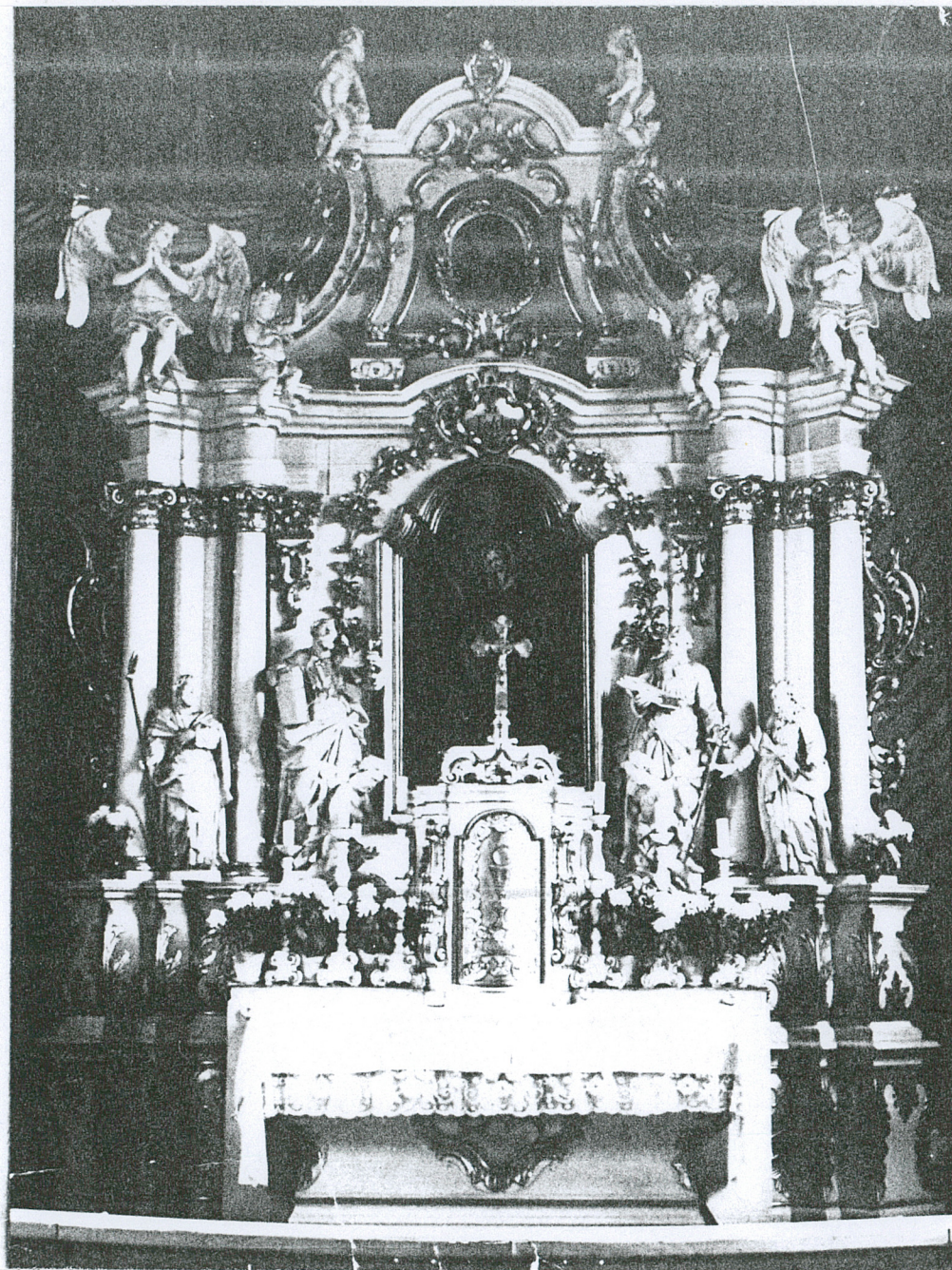
(imię, nazwisko, data)

u autora fot.

Miejsce przechowywania negatywów

29.

30.

1. Miejscowość DOBRZYCA
 2. Gmina DOBRZYCA
 3. Województwo WIELKOPOLSKIE

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
 KOŚCIÓŁ pw. św. Tekli

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 cd opisu, zdjęcia

31.

32.

ława Śniatały przeprowadzony został remont ewidencjonowanego kościoła. Natomiast w 1823 r.⁽²⁾ roku wykonano remont kapitalny świątyni wraz z podniesieniem ścian i wykonaniem nowych fundamentów i podmurówki kamiennej. Z kolei w latach 1931-1938 wykonano nowy wystrój wnętrz: zrobiono wzorzyste, listwowe ozdobne sufity a także szalunek ścian zewnętrznych i wewnętrznych. Kolejny większy remont kościoła wykonano w 1952 roku; odnowiono wnętrze, położono nowe pokrycie gontowe dachu, wykonano frontowy drewniany ganek wejściowy. Radykalny remont wraz z powiększeniem kościoła wykonano w 1982 roku. Wydłużono nawę w kierunku wschodnim i przesunięto wieżę. Od zachodu dostawiono nową zakrytą wieżę. Wymieniono szalunek ścian zewnętrznych i wewnętrznych, zrobiono nową posadzkę, stolarkę okienną a w części-drzwiową.

36

35

34

33

1. Miejscowość DOBRZYCA
 2. Gmina DOBRZYCA
 3. Powiat PLESZEW
 4. Województwo WIELKOPOLSKIE

5. Obiekt (nazwa jak w karcie)
 Kościół pw. św. Tekli

6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 zdjęcia

37.

38.

39.

S. Małyszko 2000 r.

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

u autora fot.

Miejsce przechowywania negatywów

h0. 44.

42.

1. Miejscowość DOBRZYCA	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina DOBRZYCA	KOŚCIÓŁ św. Tekli	spis zdjęć:
3. Powiat PLESZEW		
4. Województwo WIELKOPOLSKIE		

1. Elewacja południowa kościoła
2. Widok na zakrystię od strony zachodniej
3. Widok na kościół od strony Rynku
4. Okno w nawie
5. Wieża-widok od pd.-wsch.
6. Elewacja południowa prezbiterium
7. Ganek wejściowy od wsch.
8. Elewacja wschodnia kościoła
9. Kruchta południowa
10. Widok na dobudowaną zakrystię od pd.
11. Słup ganku wejściowego od wsch.
12. Fragment konstrukcji ganku wejściowego
13. Okno w rezbiterium, krata
14. Fragment elewacji wschodniej-rzeźba Chrystusa
15. Sygnaturka
16. Zwińczenie wieży
17. Elewacja północna nawy
18. Gzyms podokapowy-ganek wejściowy
19. Wieżba-widoczne nowsze elementy
20. Drzwi wejściowe do kruchty pd.
21. Drzwi wejściowe z prezbiterium do zakrystii
22. Drzwi wejściowe od wschodu
23. Drzwi wejściowe z kruchty pd. do nawy
24. Zamek w drzwiach do zakrystii z prezbiterium

25. Chrzcielnica
26. Wnętrze-baza pilastra drewnianego
27. Xero zdjęcia z 1965 r. Belki tęczowej z krucyfiksem
28. Wnętrze prezbiterium-ściana pn.
29. Xero zdjęcia ołtarza bocznego, prawego, 1965
30. Xero zdjęcia z 1965 r.-ołtarz główny
31. Malowidło na balustradzie chóru muzycznego
32. Wnętrze kościoła-widok z chóru muzycznego
33. Nowszy strop pseudokasetonowy-nawa
34. Nowszy strop pseudokasetonowy-chór muzyczny
35. Nowszy strop pseudokasetonowy-chór
36. Ambona
37. Rzeźba nad głównym wejściem
38. Wnętrze nawy-żyrandol
39. Prospekt organowy
40. Nagrobek ks. S. Śniatały
41. Nagrobek ks. Z. Mikołajczyka
42. Nagrobki księży po pn. stronie kościoła

S. MAŁYSZKO 2000 r.

Wkładkę założył:

u autora fot. (imie, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów

